

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
სკოპინგის დასკვნა N 16

12.03.2021

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება;

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „ცეკური“, ქ. თბილისი, ხიზაბავრის ქ.N1;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: მცხეთის მუნიციპალიტეტი, სოფელი ძეგვი;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 14.01.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „გამა კონსალტინგი“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „ცეკურის“ მიერ წარმოდგენილია მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფელი ძეგვიში არსებული ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების სკოპინგის ანგარიში.

2009 წელს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ შპს „ცეკურზე“ გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N73 (30.07.2009), რომლის საფუძველზეც „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, 2020 წლის 7 დეკემბერს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება (ბრძანება N 2-1140, 07.12.2020). 2020 წლის 30 მარტს შპს „ცეკურის“ მიერ სამინისტროში წარმოდგენილი განცხადების საფუძველზე, ამჟამად საწარმოში საქმიანობა დროებით შეჩერებულია, რაც ასევე დასტურდება სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2020 წლის 17 ნოემბრის №DES 020 00062668 წერილით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, შპს „ცეკურის“ საწარმო მდებარეობს მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფელ ძეგვიში, შპს „ცეკურის“ საკუთრებაში არსებულ, ფუნქციურად ურთიერთდაკავშირებულ 4 არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 72.11.05.302 (8000 მ²), 72.11.05.303 (7975 მ²), 72.11.02.057 (15026 მ²) და 72.11.05.279 (2000 მ²)) განთავსებული საქმიანი ეზოს ტერიტორიაზე. შპს „ცეკურის“ მიერ 2009 წელს წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საწარმოსთვის გამოყენებული ტერიტორიის ფართობი შეადგენდა დაახლოებით 26460 მ², ხოლო ამჟამად საწარმოს საქმიანობა ხორციელდება ოთხ სხვადასხვა მიწის ნაკვეთზე, რომელთა საერთო ფართობია 33001 მ². შპს „ცეკურის“ ასფალტის საწარმოს მიმდებარედ, დაახლოებით 500 მეტრის რადიუსში, განთავსებულია სხვადასხვა

ობიექტები, მათ შორის შპს „ლუკოილ ჯორჯიას“ ნავთობბაზა, შპს „საქავტოგზას“ ასფალტის საწარმო, შპს „ამბ ჯგუფის“ სამსხვერვე-დამხარისხებელი საამქრო, შპს „საკარას“ სამშენებლო ბლოკის საწარმო, შპს „მარმარილოს“ ქვის საამქრო. აღნიშნულ ტერიტორიაზე საქმიანობას ასევე ახორციელებენ ისეთი კომპანიები, როგორცაა შპს „გონიო“, შპს „ივერმშენი 2“, შპს „იერი“, შპს „დიდგორი“, შპს „სიემჯი კონსტრაქშენი“ და შპს „ვილასეტი“. საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 140 მეტრში. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიიდან უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი, მდ. მტკვარი დამორებულია 120-140 მ-ით, თუმცა მონაცემთა ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დადგინდა, რომ საწარმოდან მდინარემდე მანძილი დაახლოებით 96 მეტრს შეადგენს.

შპს „ცეკურის“ საქმიანობა მოიცავს სხვადასხვა ფრაქციის ასფალტ-ბეტონის წარმოებას. შპს „ცეკურის“ მიერ 2009 წელს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად, საქმიანი ეზოს ტერიტორიაზე განსაზღვრული იყო 25 ტ/სთ და 56 ტ/სთ წარმადობის მქონე 2 ცალი ასფალტ-ბეტონის ქარხნის ფუნქციონირება. 2017 წლიდან გაუქმებული და დემონტირებულია 25 ტ/სთ წარმადობის ქარხანა და ფუნქციონირებს მხოლოდ ბუნებრივ აირზე მომუშავე 56 ტ/სთ ქარხანა (მოდელი DC-18563). სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ექსპლუატაციის ეტაპზე დადგინდა, რომ DC-18563 მოდელის ტიპის ქარხნის ფაქტიური წარმადობა შეადგენს 60 ტ/სთ-ს 56 ტ/სთ-ის ნაცვლად. შესაბამისად, N73 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნისაგან განსხვავებით, არსებული მდგომარეობით ასფალტის საწარმოს სრული წარმადობა 81 ტ/სთ-ის ნაცვლად შეადგენს 60 ტ/სთ-ს. ამასთან, ბიტუმსაცავში გაზრდილია რეზერვუარების რაოდენობა, კერძოდ გათვალისწინებული იყო 5 ცალი 20 ტონიანი ბიტუმის სამარაგო რეზერვუარის განთავსება, თუმცა წლების განმავლობაში ტერიტორიაზე დამატებული სხვადასხვა საქმიანობებისთვის (ემულსიის წარმოებისთვის) მოხდა რეზერვუარების დამატება, შესაბამისად ამჟამად საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებულია 15 ცალი ბიტუმის სამარაგო რეზერვუარი, მათ შორის 10 ცალი 20 ტონიანი და 5 ცალი 40 ტონიანი.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საქმიანი ეზო შედგება ორი ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი ტერიტორიისაგან, რომლებიც პირობითად აღნიშნულია N1 (ს/კ 72.11.05.302; 72.11.05.303; 72.11.05.279) და N2 (ს/კ 72.11.02.057) ნაკვეთებად. ასფალტის წარმოების ტექნოლოგიური პროცესებისთვის ორივე ნაკვეთი ერთმანეთთანაა დაკავშირებული, კერძოდ პირველ ნაკვეთზე მდებარეობს ასფალტის საწარმო, ხოლო მე-2 ნაკვეთზე ბიტუმის რეზერვუარები.

შპს „ცეკურის“ მიერ 2009 წლის გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს წლიური წარმადობა შეადგენდა 168480 ტ, ხოლო წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, არსებული საწარმოს წლიური წარმადობა შეადგენს 124800 ტონას. საწარმოს მუშაობის რეჟიმია წელიწადში 260 დღე, 8 საათიანი სამუშაო გრაფიკით. საწარმოში დასაქმებული იქნება 30 ადამიანი.

საწარმოში პროდუქციის დამზადების ტექნოლოგიური პროცესი მოიცავს: მასალების მიღებას (ბიტუმი, ლორღი, ქვიშა, მინერალური ფხვნილი); მიღებული მასალების ხარისხის კონტროლს; მასალების დროებით დასაწყობებას; მასალების წინასწარ მომზადებას; პროდუქციის დამზადებას; მზა პროდუქციის ხარისხის კონტროლს; პროდუქციის დატვირთვას სატრანსპორტო საშუალებებზე და გატანას საწარმოს ტერიტორიიდან.

ღია საწყობიდან ტენიანი ქვიშა და ლორღი მიეწოდება მიმღებ ბუნკერს, საიდანაც ლენტური ტრანსპორტიორის საშუალებით ხდება მასალის ტრანსპორტირება ბუნებრივ აირზე მომუშავე საშრობ დოლში, სადაც მიმდინარეობს შრობის პროცესი და ხდება მასალის საჭირო ტემპერატურამდე გაცხელება. გაცხელებული და გამომშრალი მასალა ჩამჩებიანი ელევატორით მიეწოდება ამრევი აგრეგატის სორტირების მოწყობილობას, სადაც ხდება მათი ფრაქციებად დაყოფა, რის შემდეგაც მიეწოდება ცხელი მასალის ბუნკერებს. ცხელი მასალის ბუნკერებიდან ქვიშა-ლორღის ფრაქციები იტვირთება დოზატორებში. ამრევი აგრეგატს დოზატორების საშუალებით მიეწოდება ნარევის დასამზადებლად საჭირო მინერალური ფხვნილი. მასალასთან (სილა, ქვიშა და ნარევის დასამზადებლად საჭირო მინერალური ფხვნილი) ერთად ამრევი აგრეგატს მიეწოდება გაუწყლოებული და გაცხელებული ბიტუმი. აგრეგატის საშუალებით ხდება მათი ერთმანეთთან შერევა. შერევის პროცესის დასრულების შემდეგ პროდუქცია გადადის ჩასატვირთ-განსატვირთ ბუნკერში, საიდანაც მზა პროდუქცია ავტოტრანსპორტით მიეწოდება მომხმარებელს.

ბიტუმის გაცხელება ხდება ბუნებრივი აირის მეშვეობით, მის თხევად, დენად მდგომარეობამდე და გადაიქაჩება ბიტუმსახარშ რეზერვუარებში, სადაც ხდება მისი გაუწყლოება და მუშა ტემპერატურამდე - 160°C-მდე გაცხელება. ბიტუმის გადასატუმბად გამოყენებული ბუნებრივი აირის ხარჯი 1 საათში შეადგენს 6 მ³-ს, ხოლო წლიურად 12480 მ³-ს. გაცხელებული ბიტუმი ტუმბოების საშუალებით გადაიტვირთება ასფალტის შემრევი მოწყობილობაში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ასფალტის დანადგარი აღჭურვილია მტვრის სამსაფეხურიანი გამწმენდი მოწყობილობებით: პირდაპირი დინების ღერძული ციკლონით, ჯგუფური ციკლონით და სველი მტვერდამჭერით. საშრობი დოლიდან, ჩამჩებიანი ელევატორიდან, მინერალური ფხვნილის სილოსიდან გამოყოფილი მტვერი გაიწოვება მტვერდამჭერ სისტემაში (ეფექტურობა 99,85%). მტვერდამჭერით შეკავებული შეწონილი ნაწილაკები გამოიყენება საქმიან ეზოში არსებული ბლოკის წარმოებისთვის.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ასფალტის საწარმოსა და ბიტუმის რეზერვუარების გარდა, საწარმოს ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს საქმიანი ეზო, სადაც განთავსებულია სხვადასხვა საამქროები, მათ შორის დღეში 10 მ³ წარმადობის ბლოკის საამქრო, რომელსაც გააჩნია 35 მ³ მოცულობის ცემენტის სილოსი და 8 მ სიგრძის, 0,5 მ დიამეტრის ლენტური კონვეირი. ბეტონის კვანძის საამქრო, სადაც მზადდება ბეტონის ხსნარი. ბეტონის კვანძს გააჩნია წყლის ორი სამარაგო, 20 მ³ და 3 მ³ მოცულობის რეზერვუარი, 24 მ³ მოცულობის ცემენტის სილოსი, 12 მ სიგრძის ლენტური კონვეირი, შემრევი და სხვა დამხმარე ნაგებობები. საამქროს

წარმადობა საათში 24 მ³, ხოლო წელიწადში 49920 მ³-ია. ტერიტორიაზე ასევე ფუნქციონირებს 2.5 ტ/სთ-ში წარმადობის (წელიწადში 5200 ტ) ემულსიის საწარმო, რომელიც უზრუნველყოფილია ორი ცალი 20 ტონიანი ბიტუმის სამარაგო რეზერვუარით, წყალმომარაგების სისტემით და ემულსიის შემრევი აპარატით. ტერიტორიაზე ასევე განთავსებულია 6 მ³/სთ წარმადობის სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქრო, სადაც მიმდინარეობს ნედლეულის ორჯერადი მსხვრევა სველი მეთოდით და სათანადო ოპერაციების გავლის შემდეგ შესაბამისი ფრაქციებად დაყოფილი ქვიშა-ლორღის მიღება. სამსხვრევის ლენტური ტრანსპორტიორის სიგრძე 8 მ, ხოლო სიგანე 0.5 მ, ბუნკერის მოცულობა 8 მ³-ია. შპს „ცეკურის“ ტერიტორიაზე აგრეთვე ფუნქციონირებს დიზელის ავტოგასამართი სადგური, 10 ტონიანი სამარაგო რეზერვუარით, რომელიც ემსახურება საწარმოს კუთვნილ ავტომობილებს და გასცემს წელიწადში 400 ტ დიზელის საწვავს. დიზელის გასამართი სადგური რეგულარულად მარაგდება შპს „ლუკოილ ჯორჯიას“ მიერ. კომპანიის საკუთრებაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების გამართული ფუნქციონირებისათვის, ტერიტორიაზე განთავსებულია ავტომობილების სარემონტო საამქრო. საპროექტო ტერიტორიაზე ასევე განლაგებულია ავტოსადგომი, ოფისი და დამხმარე შენობები. აღსანიშნავია, რომ ზემოაღნიშნული საქმიანობებიდან N73 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული იყო მხოლოდ ბეტონის კვანძის, სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარებისა და დიზელის სამარაგო რეზერვუარების მოწყობა-ექსპლუატაცია, ხოლო სხვა საწარმოების (ბლოკის საამქრო, ემულსიის საწარმო) საპროექტო ტერიტორიაზე დამატება მოხდა 2009 წლის შემდეგ.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, N73 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიხედვით, ქარხნის ინერტული მასალებით მომარაგება ხორციელდებოდა ქარხნის ტერიტორიაზე არსებული CVL ტიპის ორი 23 მ³/სთ წარმადობის სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქროდან. დღეისათვის აღნიშნული საამქროები გატანილია ტერიტორიიდან და ასფალტის ქარხნის ინერტული მასალებით მომარაგება ხდება შპს „ამბ ჯგუფის“ სამსხვრევ-დამხარისხებელი საწარმოდან. შემოტანილი ინერტული მასალები ავტომანქანების საშუალებით მიეწოდება ასფალტის საწარმოს მიმდებარედ განლაგებულ ქვიშა-ლორღის მასალების საწყობებს. მინერალური ფხვნილის შემოტანა ხორციელდება ცემენტმზიდით.

საწარმოს ბიტუმით მომარაგება ხდება შპს „ცეკურის“ საკუთრებაში არსებული (N2) მიწის ნაკვეთიდან, სადაც განთავსებულია ბიტუმის სამარაგო რეზერვუარები. ტერიტორიაზე ბიტუმი შემოდის ბიტუმმზიდი სპეციალური ავტოცისტერნებით. ტექნოლოგიური ციკლის მუდმივად გამართული მუშაობისთვის, ქარხნის უშუალო სიახლოვეს მდებარეობს 300 ტონა ტევადობის ბიტუმსაცავი, საიდანაც ტექნოლოგიურ ციკლს მიეწოდება თხევადი ბიტუმი. საწარმო წელიწადში მოიხმარს 9772 ტონა ბიტუმს.

ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებულია ელექტროენერგია და ბუნებრივი აირი, რომელთა მომარაგება ხორციელდება არსებული ელექტრომომარაგების ქსელიდან და საშუალო წნევის გაზსადენიდან.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს წყალმომარაგება ხორციელდება საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ლიცენზირებული ჭაბურღილიდან. ასფალტის ქარხნის ტექნოლოგიურ ციკლში წყალი გამოიყენება მხოლოდ რეცირკულაციურ აირგამწმენდ სისტემაში (13 ტ/წ), შესაბამისად ჩამდინარე წყლები არ წარმოიქმნება. სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარი სველი წესით მსხვრევისთვის მოიხმარს წელიწადში 10 ტ წყალს, სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ნედლეულის დასასველებლად გამოიყენება წყლის მცირე რაოდენობა და აღნიშნულ პროცესში ჩამდინარე წყლები არ წარმოიქმნება. ამასთან, ტერიტორიაზე არსებული ბეტონის კვანძის საამქრო წელიწადში 10000 ტ, ხოლო ემულსიის ქარხანა წელიწადში 2340 ტ წყალს მოიხმარს. შესაბამისად საწარმოში სამრეწველო დანიშნულებით წელიწადში სულ 12363 ტ წყალია საჭირო. წყალი ასევე გამოიყენება სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით, ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისთვის და ტერიტორიის მოსარწყავად. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით გამოყენებული წყლის მაქსიმალური რაოდენობა შეადგენს 351 მ³/წელ.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების შესაგროვებლად მოწყობილია 10-12 მ³ ტევადობის ჰერმეტიული 2 საასენიზაციო ორმო. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ტერიტორიიდან გატანა ხდება მუნიციპალიტეტის შესაბამისი სამსახურის მიერ. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოში მიმდინარე ტექნოლოგიური პროცესებიდან გამომდინარე, საწარმოო ჩამდინარე წყლების წარმოქმნას ადგილი არ აქვს, შესაბამისად არ არსებობს უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტის, მდ. მტკვრის დაბინძურების რისკი.

საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება მოსალოდნელია ბუნებრივი აირის წვისას, ინერტული მასალის მიღება-დასაწყობებისას და მათი შემდგომი გამოყენებისას, ასფალტის ქარხნიდან, ასევე ბიტუმის გახურებისას და მისი რეზერვუარებში გადატვირთვა/შენახვისას. ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურება მოსალოდნელია საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებული სხვა საწარმოებიდანაც, როგორცაა ბლოკის საამქრო, ბეტონის კვანძის საამქრო, სამსხვრევ-დამხარისხებელი დანადგარი, ემულსიის საწარმო, ავტოგასამართი, ავტომობილების სარემონტო საამქრო. დაბინძურების აღნიშნული წყაროებიდან მოსალოდნელია ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევა. ხმაურის წარმოქმნის ძირითად წყაროს ექსპლუატაციის პერიოდში წარმოადგენს სატრანსპორტო ოპერაციებისთვის გამოყენებული და ტექნოლოგიური პროცესების შესრულებაში მონაწილე ტექნიკური საშუალებები.

საწარმოს ფუნქციონირებისას მოსალოდნელია როგორც სახიფათო, ასევე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, გათვალისწინებულია ნარჩენი მტვრის დაჭერა და ხელახლა გამოყენება, როგორც ასფალტ-ბეტონის შემასვებლის ან ბლოკის წარმოებისთვის. ტერიტორიაზე განთავსებულია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების სეპარირებულად შეგროვებისთვის განკუთვნილი ურნები, რომელთა რაოდენობაც არასაკმარისია და დაგეგმილია დამატება. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, არსებული

მდგომარეობით სახიფათო ნარჩენების საწარმოდან გატანა არ ხორციელდება, არამედ საწყობდება იზოლირებულ სათავსოში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, დაგეგმილია სახიფათო ნარჩენების შემდგომი მართვის მიზნით შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციისთვის გადაცემა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმო მდებარეობს მაღალი ანთროპოგენური დატვირთვის მქონე ტერიტორიაზე, რომლის დიდი ნაწილიც მობეტონებულია. საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში ნიადაგის დაბინძურებას შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს საყოფაცხოვრებო და საწარმოო ნარჩენების არასწორი მართვის შემთხვევაში. ამასთან, საპროექტო ტერიტორიაზე განთავსებული ბიტუმის რეზერვუარები და დიზელის ავტოგასამართი სადგურის სამარაგო რეზერვუარი არ არის უზრუნველყოფილი ავარიულად დაღვრილი საწვავის ტერიტორიაზე გავრცელების საწინააღმდეგო ზღუდარებით. შესაბამისად, ავარიული სიტუაციებისას მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გრუნტის ხარისხზე.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე ველური ბუნების სახეობების, მათ შორის საქართველოს წითელი ნუსხით დაცული სახეობების მოხვედრის რისკი მინიმალურია. საწარმოსა და საქმიანი ეზოს ტერიტორიაზე წარმოდგენილია ხელოვნურად განაშენიანებული ხე-მცენარეები. სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, მცენარეულს საფარზე ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი.

როგორც უკვე აღინიშნა, საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს ფუნქციონირებს არაერთი საწარმო, მათ შორის სამსხვრევ-დამხარისხებელი საწარმო, ქვის საამქრო და სხვა. აღნიშნულის გათვალისწინებით, კუმულაციური ზემოქმედების რისკებად განხილულია: ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება; ხმაურის გავრცელებასთან დაკავშირებული ზემოქმედება; ზემოქმედება სატრანსპორტო ნაკადზე; ბიტუმის რეზერვუარების ზრდისა და დანადგარის მაქსიმალური წარმადობის ათვისების გათვალისწინებით მოსალოდნელი კუმულაციური ზემოქმედება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე მცხეთის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. ვინაიდან საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყანაში სხვადასხვა პერიოდში მოქმედებს სხვადასხვა სახის შეზღუდვა, კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურების შეუფერხებლად ჩატარების მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელდა ცვლილება (<https://matsne.gov.ge/document/view/4994730>), რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული პანდემიის/ეპიდემიის დროს, ქვეყანაში არსებული ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საჯარო განხილვის დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „ცეკურის“ ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 9 თებერვალს, Webex-ის

აპლიკაციის მეშვეობით. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, შპს „ცეკურის“, სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი კომპანიის შპს „გამა კონსალტინგის“ და მცხეთის მუნიციპალიტეტის მერიის წარმომადგენლები. საჯარო განხილვის ფარგლებში პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით, წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოადგინა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის, ბუნებათსარგებლობის პროგრამის მაგისტრანტებმა, რომლებიც ეხებოდა ზედაპირულ და მიწისქვეშა წყლებზე, გრუნტზე და ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე, ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედების საკითხებს, შესაბამისი ჩატარებული კვლევების მითითებით. ასევე ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა და ხმაურის გავრცელების შემცირების საშუალებებს. წარმოდგენილი შენიშვნები/მოსაზრებებით ასევე ეხებოდა საწარმოს მიერ ნარჩენების მართვის, საწარმოში ადგილობრივი პირების დასაქმებისა და საქმიანობით გამოწვეული კუმულაციური ზემოქმედების საკითხებს. გარდა ამისა, წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები ეხებოდა სკოპინგის ანგარიშში ზემოქმედების ნაწილიდან ამოღებულ ისეთ საკითხებს, როგორცაა დაგეგმილი საქმიანობით გამოწვეული ზემოქმედება დაცულ ტერიტორიებზე და გეოლოგიურ გარემოზე. შენიშვნები და მოსაზრებები აისახა სკოპინგის დასკვნაში - გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალში.

სკოპინგის ანგარიშის შესაბამისად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული კვლევითი სამუშაოების შედეგად, მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზმ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედების სახეები.

გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზმ-ის ანგარიშში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზმ-ის ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი** უნდა იყოს სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი

ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;

3.1. გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის, კონსულტანტის მიერ.

4. გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- პროექტის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებამდე არსებული და ცვლილების შემდგომი მდგომარეობა (საწარმოო ტერიტორიაზე ყველა საქმიანობის გათვალისწინებით, მათ შორის საპროექტო ტერიტორიის ფართობის გაზრდა);
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები კერძოდ, ტერიტორიის ალტერნატიული ვარიანტები, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და შერჩეული ალტერნატივის (ტერიტორია, ტექნოლოგია) დასაბუთება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით;
- დაზუსტებული მანძილები საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოეს საცხოვრებელ სახლებამდე (მდებარეობის მითითებით), დასახლებამდე (სოფელი, ქალაქი), მდინარემდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე;
- საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა, შესაბამისი აღნიშვნებით და ექსპლიკაციით, სადაც დატანილი იქნება საწარმოს დანადგარები, ტექნოლოგიური მოწყობილობები, ინფრასტრუქტურული ობიექტები;
- ტერიტორიის მიმდებარედ და 500 მ-იანი რადიუსის მანძილზე არსებული ობიექტების შესახებ ინფორმაცია, დანიშნულების მითითებით;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის GPS კოორდინატები Shp ფაილებთან ერთად;
- დასაქმებული ადამიანების დაზუსტებული რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საწარმოო ტერიტორიის გარემოს არსებული მდგომარეობის აღწერა;
- ინფორმაცია მიმდინარე და დაგეგმილი საქმიანობის ფიზიკური მახასიათებლების შესახებ, საწარმოში არსებული და საპროექტო ტექნოლოგიური დანადგარების აღწერა, სიმძლავრე, წარმადობა, შესაბამისი სქემები, საპასპორტო მონაცემები;
- ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ტექნოლოგიის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- საწარმოში არსებული და დაგეგმილი რეზერვუარების (მათ შორის ბიტუმის, დიზელის რეზერვუარები) რაოდენობა, მოცულობა და სხვა პარამეტრები. საწარმოში განთავსების ადგილი და განთავსების პირობები;
- ნავთობპროდუქტების საცავის (დიზელის რეზერვუარები) დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები (GIS კოორდინატის მითითებით);
- ნავთობპროდუქტების დაღვრის რისკების შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის დაღვრის საწინააღმდეგო სისტემის მოწყობა და სხვა;

- ემულსიის საწარმოს დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ბლოკის საამქროს დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ბეტონის კვანძის დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- სამსხვრევ-დამხარისხებელი საამქროს დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები;
- ტექნოლოგიური სქემა და საწარმოო პროცესის დეტალური აღწერა;
- საწარმოს ელექტროენერგიით და ბუნებრივი აირით მომარაგება;
- ინფორმაცია წარმოებულ პროდუქციის ოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია საწარმოს ნედლეულით მომარაგების შესახებ. დეტალური ინფორმაცია ნედლეულის შემოტანის და პროდუქციის გატანის (სიხშირის) შესახებ, შესაბამისი მარშრუტის მითითებით, ამასთან გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკთან დაკავშირებით მუნიციპალიტეტთან კომუნიკაციის ამსახველი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ;
- ინფორმაცია ღამის საათებში (ნედლეულისა და პროდუქციის (შემოზიდვა/გაზიდვის)) ტრანსპორტის გადაადგილების აკრძალვის შესახებ;
- ინერტული მასალებით, ბიტუმით და მინერალური ფხვნილით მომარაგება;
- ინფორმაცია საწარმოს ტერიტორიაზე შემოსატანი ნედლეულის რაოდენობის შესახებ;
- ინფორმაცია ნედლეულის დასაწყობების შესახებ;
- წარმოქმნილი მტვრის (ნარჩენი) კვლავწარმოებაში გამოყენების შესაძლებლობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- მტვერდამჭერი სისტემების დახასიათება (სისტემის პარამეტრები, ეფექტურობა), შესაბამისი საპასპორტო მონაცემებით;
- საწარმოში წარმოქმნილი ნარჩენებისა და მათი მართვის შესახებ ინფორმაცია;
- სახიფათო ნარჩენების რაოდენობის და აღნიშნული ნარჩენების დასაწყობების შესახებ ინფორმაცია (განთავსების ადგილი, სათავსოს ტიპი, პარამეტრები);
- წყალმომარაგების შესახებ დეტალური ინფორმაცია (რაოდენობა, ტექნიკური გადაწყვეტა, სასმელ-სამეურნეო, საწარმოო და სხვა);
- საწარმოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ჩამდინარე (საწარმოო, სანიაღვრე და სამეურნეო-ფეკალური) წყლების მართვის საკითხები (გაწმენდა, სანიაღვრე ქსელი და სხვა);
- საწარმოს ფუნქციონირების დროს შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის დეტალური გეგმა;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედების შეჯამება, მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში (ახლომდებარე საწარმოებთან კუმულაციური ზემოქმედების გათვალისწინებით), ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების დეტალური გეგმა; გაფრქვევის ყველა წყარო დატანილი უნდა იყოს გენგეგმაზე;
- ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი;
- პროექტის ფარგლებში ხმაურის გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება (ხმაურის ყველა წყაროს გენ-გეგმაზე დატანით), შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებისა და მონიტორინგის საკითხების მითითებით;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება 500 მეტრიან რადიუსში არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე, განსაკუთრებით ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების კუთხით), შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების მითითებით;
- ზემოქმედება ნედლეულის/პროდუქციის ტრანსპორტირებისას შესაბამისი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებების განსაზღვრით;
- ზემოქმედება ნიადაგზე და შესაძლო დაბინძურება, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ წყლებზე, ზედაპირული წყლების დაბინძურების რისკები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ნარჩენების მართვის გეგმა; ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობების და რაოდენობის შესახებ მონაცემები და შემდგომი მართვის ღონისძიებები; ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება;
- საწარმოს ექსპლუატაციის და ნედლეულის/პროდუქციის შემოტანის-გატანის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ დეტალური ინფორმაცია; შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებზე საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, შესაბამისი კონკრეტული შემარბილებელი ღონისძიებებით;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა. ასევე ხანძარსაწინააღმდეგო სისტემის შესახებ ინფორმაცია;
- შესაძლო ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქოლოგიურ ძეგლებზე;

- შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის, სადაც ასევე ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუზაციის მიზნით ყურადღება გამახვილდება ატმოსფერული ჰაერის და ხმაურის ინსტრუმენტულ მონიტორინგზე, საკონტროლო წერტილების (საწარმოს ტერიტორიაზე, უახლოეს დასახლებულ მოსახლესთან), მონიტორინგის სიხშირის და მეთოდის მითითებით;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და წარმოდგენილი მოსაზრებების და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით შპს „ცეკურის“ მიერ გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი მცხეთის მუნიციპალიტეტში, სოფელი ძეგვში არსებული ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.